

Test van de ProTec Air van Camaro

Terwijl ik me in een campervan door de zoveelste haarspeldbocht van de Staller Sattelpas worstel, gevolgd door een treintje personenwagens, vraag ik me af hoe ik hier terechtgekomen ben. Ik had aan onze hoofdredacteur toegezegd om een 'dealers day' met testduiken bij te wonen, omdat ik toch op rondreis door Italië was en wel even langs Oostenrijk zou passeren op mijn weg naar huis. We mochten er de nieuwe duikpakken testen.

Voor de voorstelling had ik me achteraan genesteld, naast de hoofdredacteurs van de magazines Hippocampus, Onderwatersport en René. Mijn badge vermeldde een foutief geschreven naam, maar plaatste me wel correct in de persgroep. Ik was hier immers niet om later een duikpak te kopen, maar om het zo objectief mogelijk te testen en erover te schrijven.

twee nieuwe droogpakken

Na de kennismaking en inleiding kregen we een uitleg over de nieuwe versie van het Camaro droogpak. Dat komt in twee basisversies: de 'DryTec Air' en de 'ProTec Air'. Het zijn dezelfde pakken, alleen heeft de ProTec een aantal 'opties' standaard, waardoor het meer past bij de stijl van een intensieve of meer technische duiker. De DryTec is een basispak zonder extra's. De keuze tussen de twee is dus afhankelijk van wat je aan accessoires wenst.



De ProTec heeft op de mouw een zogenaamd 'Molle'-systeem. Toen ik vernam dat er een 'Molle'-systeem op het pak toegepast was, dacht ik onmiddellijk aan de mogelijkheid om verschillende zakken en andere zaken op de benen te bevestigen. Immers, het 'echte' 'Molle'-systeem is daarvoor ontwikkeld. Camaro koos die naam, omdat ze geen andere konden verzinnen voor de 'bungees' op je mouw. Hiermee zou je gemakkelijk instrumenten en kleine hulpmiddelen (tijdelijk) kunnen wegbergen. Technische duikers zouden dit gevraagd hebben. Ik heb het systeem in onze wateren echter nog niet gezien.

Wat is er nu zo nieuw aan deze nieuwe droogpakversies? Camaro gaat er prat op dat het de modetrend niet volgt, maar wel vernieuwend uit de hoek komt. Zo is dit nieuwe pak niet te verkrijgen in modekleuren, maar wel in een zwart dat niet zwart is (blauwachtig zwart, groenachtig zwart of toch zwart). Alleen als je deel uitmaakt van een professioneel reddingsteam kan je een roodgekleurd pak vragen. Het doel was een modern uitziend en lichtgewicht pak op de markt te brengen, waarin je gemakkelijk kan bewegen. Ook werd alle microplastiek geweerd. De vernieuwing moet ook een voordeel voor de gebruiker tegen een betaalbare prijs betekenen.

De enige toegift aan het design was dat het pak een moderne 'look' moest hebben. Het pak moest er boven water goed uitzien, een 'outdoor' stijl hebben en mocht vooral geen zak zijn met een duiker erin. Ze haalden

Voor natpakken biedt Camaro meer dan 50 mogelijke maatcombinaties aan. Dat is niet het geval bij hun droogpakken. Bij de droogpakken wordt uitgegaan van een standaardmaat, eventueel met de aanpassing via half maatwerk met bijv. kortere benen of langere mouwen. Als dat niet werkt, wordt er een volledig pak op maat gemaakt.

daarvoor inspiratie bij hun lijn van skikledij. De nekdichting werd volledig herzien en afgewerkt met onzichtbare, interne naden. De onderbenen eindigen in functieloze, maar modieuze broekspijpen over het bovenste deel van de vernieuwde botten. Door de voorgevormde elleboog- en kniestukken, opnieuw afgekeken van hun skipakken, konden ze de mouwen en pijpen korter maken, waardoor alles strakker zit zonder te hinderen. Deze aanpassing zorgt er ook voor dat alles minder uitrekt, wat de duurzaamheid ten goede komt. Ik moet toegeven dat het pak op de paspop er een beetje uitziet als een kleurloos, maar stijlvol skipak.

Een goed pak moet goed zitten. Ze streven ernaar om meer dan 90% van de duikers een passend pak te kunnen leveren, maar dat doel hebben ze al achter zich gelaten. Je bent echt een buitenbeentje als je bij hen geen maatcombinatie van romp-, arm- en beenlengte vindt. Voor droogpakken biedt Camaro de mogelijkheid tot 100% maatwerk. Dit doen ze met de standaardmaten en het half maatwerk.



De standaardkleur van het droogpak DryTec Air (voorste pak) is grijsblauw van kleur en de standaardkleur van het droogpak ProTec Air (achterste pak) is grijsgroen.

Foto: lpilzlukas.com

Je kan je droogpak laten uitrusten met een ringsysteem voor je nekdichting en/of handschoenen. Je hebt daarnaast ook de keuze tussen een siliconen of neoprene nekafdichting, aangehechte zakken en aangehechte 'Pro Boots' of 'Thermo Boots'. De mogelijkheid is voorzien om een gestikte naam of een logo van je club of bedrijf aan te brengen. Extra schuurbescherming op de billen, ellebogen en knieën, een andere richting van de ritssluiting, een aangehechte kap, het 'Molle'-systeem op de onderarm, ... behoren allemaal tot de opties (bij sommige modellen zitten bepaalde zaken er al standaard in). Je kan het pak dus volledig aanpassen aan jouw wensen. Zelfs de 'zwarte' kleur van het pak (drie zwartachtige tinten) en de kleur van de bestikking (zeven kleurvarianten) kan je kiezen. De standaardkleur voor de 'DryTec Air' is blauw/blauw (blauwachtig zwart) met een lagoonblauwe bestikking. Voor de 'ProTec Air' zijn de standaardkleuren groen/groen (groenachtig zwart) met oranje bestikking.

Welke verbeteringen werden verder aangebracht? De ritssluiting is vergroot en zit nu lager aan de schouder, waardoor je het pak gemakkelijker in en uit kan. Het materiaal op de rug is stijver dan vooraan, om meer



CEO Thomas Roiser toont de verschillende kleuren waaruit gekozen kan worden voor de bestikking op de droogpakken.


Het aandrukken van de lijmnaden om ze gegarandeerd waterdicht te maken is specialistenwerk.

Foto's (2): Ivo Madder.

robuust te zijn met bijvoorbeeld de metalen rugplaten. Naast de pasverschillen tussen mannen en vrouwen zijn de duikbotjes ook verschillend om rekening te houden met de anatomische verschillen in kuitvorming. De zakken op de benen zijn groot en toch compact en handig ingericht.

Een ander karakteristiek die ik raar vind, is het gedeelte 'Air' in de naam van de pakken. Blijkbaar is dit droogpak ademend. De buitenlaag is – gelukkig – waterdicht onder water, maar laat boven water waterdamp en zweet ontsnappen. Hierdoor voelt dit pak boven water warm aan, zelfs na de duik.

Je pak onderhouden is belangrijk en dus schaf je best een onderhoudskit aan. Het pak bevat bijvoorbeeld geen teflon meer, waardoor je de waterdichtheid door goed onderhoud kan garanderen. Je droogpak wassen met speciale zeep en het daarna spoelen met een speciaal middel is de beste manier om dat te doen. Je moet het zelfs even op lage temperatuur in de droogkast laten meedraaien – ik vind dit nog steeds vreemd, zelfs terwijl ik deze zin schrijf.
Je kan ook een herstellingsset voor de pakken verkrijgen. Hierin zit alles om een snelle herstelling op de duikstek uit te voeren, zodat je zelfs na pech nog kunt duiken. Alle herstellingen hiermee uitgevoerd, zijn niet nadelig voor de latere, definitieve herstelling in de werkplaats. Met sommige andere materialen kan je je pak wel herstellen, maar richt je misschien extra schade aan, waardoor de kostprijs van de latere definitieve herstelling wel de hoogte ingaat.

Een beetje apart van het duikpak zelf, is de drie jaar gratis 'repair service' die met alle Camaropakken en accessoires komt. Als er een gewone of zelfs abnormale beschadiging aan je pak is, dan herstellen ze het voor je. Geen vragen, geen kosten.

Het materiaal van de droogpakken DryTec Air en ProTec Air is elastisch om de bewegingsvrijheid van de duiker te bevorderen. Dat komt bovendien ook de pasvorm ten goede. Het pak heeft een betere aansluiting met het lichaam. Als er een elastisch droogpak is, is er ook een elastisch onderpak nodig. Het 'XA-10 thermo-onderpak' is daarom ook elastisch.

onderpak

Een droogpak is natuurlijk niets zonder een goed onderpak of beter gezegd meerdere. Het is altijd verstandig om verschillende lagen kledij aan te trekken om de kou te trotseren. Als duiker in een droogpak produceer je tijdens het duiken redelijk wat vocht, want in een droogpak transpireer je veel sneller, ook als het water koud is. Dat vocht moet snel en goed afgevoerd worden, weg van het lichaam, want anders krijg je het koud. Eén van de belangrijkste manieren om goed droog te blijven is het dragen van een basislaag. Die laag moet het vocht goed doorgeven aan de volgende laag en dat is dan het onderpak zelf, meestal een dikke, warme laag, die je warm moet houden. Ook hier moet het vocht doorheen naar buiten toe.

Dankzij de ervaringen die Camaro heeft met skihandschoenen en -pakken, bestaan hun onderpakken uit een sandwichstructuur van verschillende stoffen die het vocht van je lichaam afvoeren en voorkomen dat er vocht naar je lichaam kan komen.
Als eerste laag onderkleding heeft Camaro de 'BC Flex thermo underware', gemaakt van dun flexibel geureliminerend 'Nano-Charcoal Bamboo' sneldrogend materiaal, met platte naden voor comfort tijdens het dragen, dat totaal geen vocht opneemt en je warm houdt. Daar bovenop draag je dan het dikke isolerende 'XA-10 thermo-onderpak'. De 'BC Flex' geeft je transpiratievocht zeer snel door aan het thermo-onderpak, waardoor er dus geen koud, klam gevoel ontstaat.

Een hydrofiel membraan werkt door waterdamp (zweet) te absorberen en te transporteren van een warme, vochtige omgeving naar een koudere, drogere omgeving (buiten), zonder dat er waterdruppels doorheen kunnen, door middel van speciale moleculen die vocht 'doorgeven' van het ene naar het andere, een proces dat vergelijkbaar is met een 'kettingreactie'. In tegenstelling tot microporeuze membranen (met gaatjes), heeft een hydrofiel (niet-poreus) membraan geen poriën, waardoor het waterdicht is, maar toch ademend, omdat het op moleculair niveau functioneert.

Daarnaast wordt het binnendringen van vocht van buitenaf voorkomen. Dit is gere-


Alle droogpakken worden getest op eventuele lekkage.



Het eerste deel van de testduik bestond uit het vinden van een goed passend standaardmaatmodel.


Ivo had wat meer moeite om tussen de standaardmaten een min of meer passend model te vinden.



aliseerd door een unieke combinatie van twee lagen van verschillende vezels. De eerste laag van de 'BC Flex', die tegen je huid zit, is hydrofiel (trekt water aan) en de tweede laag is hydrofoob (stoot water af), waardoor condensatie en zweet over de buitenkant verdeeld worden om daar bijzonder snel te drogen. De hydrofobe vezel voorkomt dat het water door de zwaartekracht terug migreert.



Het Camaro 'XA-10 thermo onderpak' met zijn drielaagse materiaalmix is uniek en houdt je heerlijk warm tijdens het duiken. De buitenste laag van slijtvast stretchmateriaal zorgt voor maximale bewegingsvrijheid. De middelste elastische en zachte vulling is superglad en isoleert optimaal. Zelfs onder druk (bij een diepe duik) behoudt het zijn warmtestructuur. De derde laag, aan de binnenkant, bestaat uit het XA-10 fleecemateriaal met Quick Dry-functie. Hierin zijn hydrofiele en hydrofobe vezels verwerkt, wat zorgt voor een snelle vochtafvoer naar buiten. Wanneer het materiaal aan de binnenkant in contact komt met vocht, zet het membraan open en wordt transpiratie onmiddellijk opgeslorpt en naar buiten getransporteerd, waar het in dampvorm kan worden vrijgegeven. Hierdoor blijft de huid aangenaam warm en droger. In andere onderpakken wordt conventionele polyestervezel toegepast. Deze vezels blijven nat en het vocht kan niet van het lichaam worden afgevoerd. Het resultaat is een onaangenaam, vochtig gevoel waarna je lichaam afkoelt. De productie van 'BC Flex materiaal' en 'XA-10 fleece' is complex en is alleen verkrijgbaar bij Camaro.
Het 'XA-10 thermo onderpak' is verkrijgbaar als een volledig pak (overall) of in een losse vest met broek in tien verschillende heren- en damesmaten.

Het materiaal van 'XA-10' mag dan wel uniek zijn, persoonlijk hecht ik er meer belang aan dat mijn onderpak er goed uitziet, omdat ik het dan thuis kan aantrekken en zelfs even kan aanhouden. Dit onderpak is qua stijl niet echt goed, hier is duidelijk voor functionaliteit gekozen. Tenminste dat is mijn mening, want smaken verschillen blijkbaar. De meerderheid van de aanwezige dealers is van mening dat het één van de beter uitziende onderpakken is en dat een duiker er wel degelijk netjes in kan verschijnen.

testen van het droogpak

Het eerste deel van de testduik bestond uit het vinden van een goed passend standaardmaatmodel. We moesten onze keuze maken uit de ver gevorderde prototypes. Na testduiken in maart 2025 werden de eerste modellen al aangepast. Na onze testduiken, in oktober 2025, zullen – op basis van de feedback van de dealers en de pers – de laatste verbeteringen aangebracht worden.

Het aantal maten van duikpak was om begrijpelijk redenen beperkt en dus was de maatkeuze een uitdaging. Dit is echter niet het geval als je een pak gaat kopen. Uiteindelijk kon ik een set samenstellen die bestond uit een ietsje te grote 'ProTec Air' met een goede schoenmaat, een tweedelig 'XA-10' onderpak, een 4 mm titanium kap en 5 mm 'seamless' handschoenen. Een 'BC Flex' was niet meer ter beschikking in mijn maat, maar er was er wel één voor Ivo Madder, onze hoofdredacteur.

Het viel me op dat ik bij het aantrekken van het onderpak en het droogpak volledig bezweet was. De twijfel over de effectiviteit van de sandwichstructuur bekroop me. Ik werd echter door de ontwerpster gerustgesteld. Pakken aanpassen is veel actiever dan duiken. Ik gaf haar het voordeel van de twijfel, want ik zou het wel merken tijdens de testduik.

Onze duikplaats was de Mondsee die vlakbij ligt en een watertemperatuur van 14°C heeft. Ideaal om een droogpak te testen. Dit zou mijn tweede duik van de dag worden (tijdens de eerste duik testte ik het nieuwe Camaro natpak) en ik was er klaar voor. Het aantrekken verliep vlot en zonder problemen. Uit het water voelde het pak normaal aan, alsof ik gewone kledij aanhad. Dat was ook de bevinding van Ivo, die twee duiken met zijn – eveneens – ietsje te grote 'ProTec Air' deed.

Tijdens het duiken voelde het pak heel goed aan. Welke zwemstijl ik ook toepaste, ik voel-



Michelle Porsche en Klara Lindner, de ontwerpers van de nieuwe droogpakken.



Michelle Porsche demonstreert hoe je de maten opmeet voor het maken van een perfect passend droogpak.



Nadien mochten de dealers oefenen in het opmeten van de maten.

Foto's (6): Ivo Madder.

de nergens water binnenkomen en werd niet in mijn beweging belemmerd. Ik kon elke beweging natuurlijk uitvoeren. 'Natuurlijk' moet je in dit geval met een dikke korrel zout nemen. Ik betwijfel of mijn duikbuddy Ivo of de langs zwemmende duikparen dit woord zouden gebruikt hebben toen ze naar mij keken. Een pak test je immers niet door 'gewoon' te duiken. Ook experimenteren met het inlaten van overdreven veel lucht leverde geen problemen op. De aquaciteit bleef goed. Dit is een droogpak waarin ik het hele jaar door in zou kunnen duiken.

Het droogpak had een paar minder positieve elementen. De standaard knie- en elleboogbescherming leek te zwak om de buitenste laag tegen beschadiging te beschermen. De optionele extra kniebescherming bestaat uit een dikke pad en beschermt de knie, maar biedt geen extra bescherming van de waterdichte laag. Als de buitenlaag beschadigd raakt, dan zal het pak gaan lekken. Ondertussen werd euvel aangepast in de definitieve versie. De bretellen konden niet worden losgemaakt. Ik vergat ze correct te plaatsen voordat ik het pak aantrok en moest het pak terug uitdoen om het probleem van de gekruiste bretellen op te lossen. Ik was ook niet de enige die dit voorhad. Ook dit wordt in het definitieve model aangepast. Dan zijn de bretellen met behulp van clips te verwijderen of los te maken.

Om het opblazen van botjes te voorkomen – als je met je hoofd naar onder duikt – kan je best de bijgeleverde losse beenbanden met klittenband gebruiken. Als je een droogpak bestelt, kan je ervoor kiezen dat ze optioneel geplaatst kunnen worden en je kan zelfs de positie kiezen. De nekdichting gaf bij mij een verstikkend gevoel voor de duik, maar dat was geen probleem tijdens de duik zelf. Belangrijk is wel dat bij dit testpak de seal niet op de maat van mijn nek bijgesneden werd. Ivo had dit probleem niet, bij hem was de nekseal op maat.

Zoals beloofd, was na de duik was mijn huid droog – zelfs zonder de 'BC Flex' – terwijl de buitenkant van de onderkledij vochtig aanvoelde. De sandwich werkte dus. Het pak gaf me over de ganse lijn een geweldig gevoel, zowel aan de oppervlakte als in/onder water. Het duikpak met onderpak volgde flexibel mijn bewegingen, ik voelde geen enkele belemmering. Dit is het soort pak waarmee je het hele jaar door zou willen duiken. Ook Ivo was verkocht voor het droogpak. ■

PATRICK VAN HOESERLANDE



Tijdens de eerste duik testte Patrick het natpak en Ivo het droogpak. Foto: Harro Cats.



Tijdens de duik met het droogpak draaide Patrick zich in allerlei bochten om het pak te testen. Foto: Ivo Madder.

Richtprijzen: 'DryTec Air' 1.695,00 euro, 'ProTec Air' 2.495,00 euro, 'BC Flex Shirt' 129,95 euro, 'BC Flex Pants' 99,95 euro, 'XA-10 Jacket Overall' 399,95 euro, 'XA-10 Jacket' 249,95 euro, 'XA-10 Pants' 199,95 euro. Meer info: **www.camaropremiumdealer.nl** en **www.camaro-watersports.com**.



Genoten van de duik en het droogpak Camaro ProTec Air zeer goed bevonden. Foto: Harro Cats.

THE NEW
PROTEC AIR

BRAND NEW







NO QUESTIONS ASKED 3 YEAR SERVICE

DE NIEUWE GENERATIE DROOGPAKKEN

Ze maken indruk met hun technische snufjes, superstevige afwerking en uitzonderlijk goed ademend vermogen. Met meer dan 50 opties voor de uitrusting kun je je nieuwe droogpak helemaal aanpassen aan jouw noden en voorkeuren. En alleen CAMARO biedt dit: gratis gedeeltelijke opmeetservice en 3 jaar hersteldienst.

Voor meer info of om een verdeler in jouw buurt te vinden, surf naar CAMARO.AT

CAMARO.AT

CAMARO